

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pastorale Missionariorvm

Verjuys, Jean-Baptiste

Antverpiæ, 1682

Tractatus VIII. De Sacrificio Missæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41565

TRACTATUS VIII.

De Sacrificio Missæ.

ARTICULUS I.

Qua necessitas requiratur ad celebrandum sæpius eodem die.

Quod extra casum necessitatis id non sic licitum, certum est, quia est contra usum & prohibitionem Ecclesiæ. S. Thomas 3. p. q. 83. a. 2. 5. adducit decretum Alexandri Papæ & habetur c. *sufficit*, ubi dicitur: *Sufficit Sacerdoti unam missam in die unâ celebrare, quia Christus semel passus est, & totum mundum redemit, & valde felix est qui unam dignè celebrare potest: quidam tamen pro defunctis unam faciunt, alteram de die si necesse sit. Qui verò pro pecunia aut adulationibus secularium unâ die præsumunt plures celebrare missas, non existimo evadere damnationem.* Hæc ultima verba bene notentur, ut videatur nullam esse necessitatem excusantem, quando ex solo humano respectu aut pecuniarum cupiditate binatur.

Alium

DE SACRIFIC. MISSÆ. 303

I. Alium etiam textum citat S. D. extra de celebr. miss. c. *Consulisti* ubi dicit Innoc. III. *Quod excepto die Nativitatis dominicæ, (nisi causa necessitatis suadeat) sufficit Sacerdoti unam Missam solummodo celebrare. Cur autem hoc permittatur die Nativitatis videatur ibi S. Thomas.*

Verùm quidem est quòd non tantùm excipiat festum Nativitatis Domini, sed prosequitur: *Sicut etiam & in aliis diebus, in quibus occurrunt plura Dei beneficia, vel recolenda, vel expetenda, plures Missæ celebrantur in die, puta pro festo, & alia pro jejuniis, vel pro mortuis.* Tamen hoc jam obsoletum est, ut bene notat Nugno.

Inquirendum ergo est quæ necessitas requiratur. Et licet diversi diversos casus designent, præcipuus tamen necessitatis casus est raritas Sacerdotum, ut quando unus Parochus duplici communitati, aut duabus parochiis præficitur, quarum singulæ non sunt sufficientes ad unum Parochum alendum.

In partibus autem Missionis, hoc magis urget ob multitudinem fidelium, quam angusta illa loca in quibus celebrant, simul capere non possunt, tum etiam quia periculosum esset, tot simul convenire propter persecutionem Prætorum. Refert Verricelli tit. 4. q. 98. dub. 19. quod audiverit ex ore Excellentissimi D. Aloysij Contareni legati Veneri apud Regem Angliæ, quòd Sacellanus
suis

suus ex indulto Pontificio, soleret sæpius sexies de die celebrare, ad satisfaciendum Catholicis in illis locis.

Petes an adhuc censebitur locum habere ista necessitas, quando tanta est multitudo domorum in quibus secretò celebratur, & tanta copia Sacerdotum ut posset omnibus satisfieri, si populus divideretur, licet singuli tantum semel de die celebrarent Resp. Talem divisionem non posse congruè fieri, tum propter confusionem, tum propter satisfactionem populi qui uni potius loco afficitur quàm alteri.

Iterum petes an non sufficeret si illud privilegium binandi solùm datum esset Pastoribus seu propriis parochis quibus magis incumbit ex obligatione officii populo satisfacere?

Resp. Quod non: Durum enim esset illis afflictis fidelibus, quod cogentur illa potius loca frequentare, quàm alia, & cum possint eligere quemcumque confessarium & non tantùm illum qui specialiter ibi dicitur Parochus, incongruum esset si deberent in unâ domo vel facello audire sacrum, & alibi habere confessarium cui assueti sunt. Ideo indiscriminatim sua Sanctitas omnibus Missionariis etiam Regularibus dedit facultatem binandi, dummodo sit necessitas, quæ non debet esse tanta, quanta requiritur in aliis partibus ubi nulla est persecutio.

vera

Vera
& quid
per con
fide Re
cario A
rum Pr
Junii
verò ne
brandi b
causis, e
conscien
Sacerdo
commu
à S. Se
visum f
paucis o
zeli, &
libet loc
breve te
causas
tas pro
conced
lares M
tate bin
Id q
unâ die
tanta e
non re
tifex M
cessitat
dulto,

Vera tamen etiam ibi debet esse necessitas, & quidem gravis, uti patet ex facultatibus nuper concessis à S. Congreg. de Propagandâ fide Reverendissimo Episcopo Castoriensi Vicario Apostolico in missionibus confœderatarum Provinciarum, per litteras datas 28. Junii 1663. §. 16. ubi sic habetur: *Caveat verò ne prædictâ facultate, seu dispensatione celebrandi bis in die, aliter, quàm ex gravissimis causis, & rarissimè utatur; in quo graviter ipsius conscientia oneratur. Quòd si hanc eandem alteri Sacerdoti juxta potestatem inferius apponendam communicare, aut causas eâ utendi, alicui qui à S. Sede hanc facultatem obtinuerit, approbare visum fuerit, serió ipsius conscientia injungitur, ut paucis dumtaxat, et que maturioris prudentia, ac zeli, & qui absolutè necessarij sunt, nec pro quolibet loco, sed ubi gravis necessitas tulerit, & ad breve tempus eandem communicet, aut respectivè causas approbet.* Si adeò restringatur hæc facultas pro ipsomet vicario, cui solent ampliores concedi facultates, Cavere sibi debent particulares Missionarii ne facilè concessâ sibi facultate abutantur.

Id quod dictum est de duplici celebratione unâ die, aliquando dici posset de pluribus, si tanta esset necessitas; quia jus commune hoc non restringit ad duplicem. Quia tamen Pontifex Missionariis tantùm concedit ut in necessitate bis celebrare possint, sine speciali indulto, non est hoc ulterius extendendum; nisi
per

per consuetudinem hoc alibi esset in praxi. Uti enim supra dixi de Sacellano Legati Veneti in Anglia, qui aliquando sexies celebrabat tempore maximè persecutionis, ad hoc specialem habebat S. Sedis permissionem.

Supereft jam inquirere, an illa facultas binandi, se etiam extendat ad dies profestos; quando populus non obligatur ad auditionem Sacri.

Quam quæstionem expressè movet Eminent. Cardinalis Lugo in suis Responsis moral. lib. I. dub. 12

Ratio autem dubitandi est, quia necessitas quæ esse poterat, est ut populus audiat Sacrum ad quod ex præcepto tenetur, profestis autem diebus non obligat ullum præceptum, ac proinde nullus est titulus necessitatis, quem tamen exigunt jura præsertim c. *Consuluisi* uti supra ostendimus.

Noster Nugnus 3. p. q. 83. a. 2. tener partem negativam, referens se ad contrariam consuetudinem Ecclesiæ.

Lugo tamen loco jam citato resolvit affirmativè citans pro se plurimos Doctores: videlicet: Suarez tomo 3. in 3. part disp. 80. sect. 3. Philiarchum de Offic. Sacerd. tom. 1. Joannem de la Cruz in direct. p. 2. de Sacrif. Missæ diff. 3. Idem tenent Leander de Sacram. tom. 2. tract. 8. disp. 5. q. 38. Dicastillus de Sac. tomo 1. tract. 5. disp. 4. dub. 3. Castus Palaus, Amicus, & alij. Ratio autem

tem est
sed suffi
necessar
crificio
in illis l
ibi tante

Ego l
no prob
tibus lir
rez (hu
sultit, ut
magnam
multitud
pauci fir
quorum
quod no
licet eni
non po
audire, a
gatio, r
nem hab
mul con
est magn
sum est,
omnia b
nariis præ
& neces

tem

tem est, quia non requiritur mera necessitas, sed sufficit gravis causa, quæ est quasi quædam necessitas, videlicet ne populus quotidiano Sacrificio Missæ privetur, quod maximè urget in illis locis, in quibus tanta est persecutio, ne ibi tanto solatio destituatur.

Ego hanc sententiam admitterem ut omnino probabilem, tamen non nisi cum sequentibus limitationibus. 1. Prout etiam ipse Suarez (hujus sententiæ quasi antesignanus) consulit, ut servetur consuetudo quæ in similibus magnam habet vim. 2. Ut satis magna sit multitudo populi hoc requirens: non verò si pauci sint, fortè tres vel quatuor divites, ob quorum respectum hoc fieret. 3. Ut sit casus, quòd non possint omnes primo sacro interesse licet enim diebus festivis quandoque hoc fieri non possit quando omnes tenentur Sacrum audire, aliis tamen diebus quando non est obligatio, rarò est tanta devotio, ut qui devotionem habent, non possint commodè omnes simul convenire. 4. Ut tantùm fiat in locis ubi est magna persecutio, ratione cujus periculosum est, multos simul convenire. 5. Ut hæc omnia bene examinentur ab illis qui Missionariis præsunt, perpensâ bene gravitate causæ, & necessitatis.

ARTICULUS II.

Virum aliquando liceat celebrare Sacerdoti non jejuno.

Sicut non est licitum communicare non jejuno, ita nec celebrare, eò quòd S. Mis-
sæ Sacrificium, communionem involvat

Aliqui tamen casus sunt in quibus id licebit, quando ita exigit reverentia tanti sacrificii, aut Sacramenti.

1. Casus est: Ad integrandum & perficiendum hoc Sacrificium. Ut si Sacerdos aliquis in missâ deficiat, & non sit alius ad manum quam non jejunos, ipse poterit & tenebitur prosequi, & Sacramentum sumere. Quia magis obligat præceptum de integritate Sacrificii, quàm de non communicando nisi jejunos, nec debet reverentia hujus Sacramenti & Sacrificii obesse, quod pro ejusdem reverentia est institutum; certum autem est quòd jejunium non ob alium finem sit institutum, quàm propter hujus Sacramenti reverentiam. Quod autem inceptum Sacrificium perfici debeat alio Sacerdote, si prior deficiat, mandat Concilium Tolet. 7. c. *Nihil*. Idem omnino dicendum est, si Sacerdos deprehendat in sumptione quocumque loco vini aquam habuerit in calice: ad perficiendum quippe Sacrificium, licet per illud

aquæ su-
hilomin-
consecra-
ratione
aliquid d-
bet perfic-
tum; ita
a. 6. 2. S-
tam con-
si id sine
2. Ca-
stia con-
vel later-
ablution-
sumi à
possit
reliquia
persunt
commu-
lutum S-
esse qua
ejusdem
ad quod
hoc ad i-
ne illæ r-
vitatem
Sic passi-
tomo 2
3. Ca-
irrevere-
posset in-
a-

aquæ sumptionem non sit amplius jejunus, nihilominus debet vinum calici infundere & consecrare & sumere. Similiter si post consecrationem inceptam recordetur Sacerdos se aliquid comedisse vel bibisse, nihilominus debet perficere Sacrificium & sumere Sacramentum; ita his ipsis verbis habet S. Th. q. 83. a. 6. 2. Si autem illius recordetur ante inceptam consecrationem, debet ab altari recedere, si id sine notabili scandalo fieri possit.

2. Casus est: Si contingat particulam Hostiæ consecratæ calici infusam, ita in fundo vel lateri calicis adhærere, ut non nisi iteratis ablutionibus, vel alio reverenti modo tolli & sumi à Sacerdote non jam amplius jejuno possit. Uti etiam à non jejuno sumi possunt reliquiæ, sive parvæ sive majusculæ quæ supersunt, etiam post longam multi populi communionem datam immediatè post absolutum Sacrum: tum quia illa sumptio censetur esse quasi morale aliquod complementum ejusdem spiritualis seu Sacramentalis convivii, ad quod jejunus accesserat; tum etiam quia hoc ad ipsius Sacramenti reverentiam spectat, ne illæ reliquiæ corrumpantur, quando ob parvitatem suam non possunt decenter conservari. Sic passim tenent Doctores, & specialiter Cajet. tomo 2 Opusc. tract. 33. de celebr. Miss. q. 1.

3. Casus est ad vitandam gravem aliquam irreverentiam extrinsecam, quæ contingere posset in occasione incendii, Aut (quod sæpè

pe natum est accidere in locis Missionis) si periculum esset quod nisi Hostiæ consecratæ statim sumerentur, devenirent in manus hæreticorum, aut aliorum infidelium à quibus irreverenter tractarentur.

Præter hos casus inquiritur, an non liceret Sacerdoti non jejuno celebrare, ad consecrandam hostiam dandam in articulo mortis constituto. Sotus Major citatur pro sententia affirmativâ dist. 9. q. 3. ubi multa alia habet nunquam ab Ecclesia recepta, v.g. quod posset licitè in illo casu Sacerdos consecrare unam speciem sine alterâ, & absque eo quod ipse Sacerdos sumeret Christi corpus, imo quod celebrare posset, sine altari; quæ omnia tantquam omnino absurda reputanda sunt.

Respondetur igitur negativè; ita Sorus dist. 12. q. 1. a. 8. Palud. dist. 8. q. 2. a. 1. Victoria n. 83. Et alii. Licet enim solum sit præceptum Ecclesiasticum, ut celebrantes jejuni sint jejunio naturali, multùm tamen conducit ad reverentiam tanti Sacramenti.

Dices: Obligatio suscipiendi hoc Sacramentum in periculo vitæ per modum viatici est juris divini, cum igitur aliud præceptum de jejunio sit tantùm juris humani, scilicet Ecclesiastici, illud debet huic præferri. Respondetur: Jus divinum de sumendo viatico non obligat quando non adest materia, quæ est Hostia consecrata, ergo cum supponatur in hoc casu nullam esse conservatam Hostiam, & aliundè præ-

hibitum f
beratur æ
commun
viaticum

Dices :
ticum ag
licebit par
ut viaticu
ritatem et
licere, no

Tum q
vantur Ho
infirmoru
do nulla e
tingit, im
las confer

pè autem
ingravesca
differre, &
ut non jeju
cerdos no

Tanden
licebit ad
magnâ sol
festo in qu
maxima p

Sacerdos a
tur, aut ex
sumpsit, n
Magna au
pro dimitt

DE SACRIFIC. MISSÆ. 311

hibitum sit Sacerdoti non jejuno celebrare, liberatur æger ab obligatione in illo articulo communicandi, & Pastor uti & Missionarius viaticum administrandi.

Dices: 2. Potest in articulo mortis dari viaticum ægro, licet non jejuno; cur igitur non licebit pariter Sacerdoti non jejuno celebrare, ut viaticum possit administrare? Resp. disparitatem esse quia Ecclesia declaravit primum licere, non verò hoc secundum.

Tum quia regulariter in Ecclesiis conservantur Hostiæ consecratæ pro communione infirmorum, ac proinde per accidens est, quando nulla extat conservata, quod rarissimè contingit, imo graviter peccarent Parochi, nullas conservando pro occurrentibus casibus. Sæpè autem contingit quòd infirmitas subito ita ingravescat, ut non sit tutum in alterum diem differre, & ideo major est ratio dispensandi, ut non jejunus viaticum sumat, quàm ut Sacerdos non jejunus celebret.

Tandem inquiritur utrum hoc saltem non licebit ad vitandum scandalum, videlicet in magnâ solemnitate, aut etiam in quocumque festo in quo est obligatio audire sacrum, & est maxima populi frequentia sacrum expectans. Sacerdos autem qui celebraturus erat infirmatur, aut ex inadvertentiâ aliquid cibi vel potûs. consumpsit, nec alius haberi potest qui sit jejunus. Magna autem turbatio erit in populo si sine sacramento dimittatur?

O 3

Resp.

Resp. Negativè : Ita Sylvester v. *Euchari-*
stia 3. n. 8. q. 6. ubi dicit non licere celebra-
 re non jejuno propter quodcumque scanda-
 lum. Et Navarr. cap. 21. n. 53. dicens : Sa-
 cerdotem non posse celebrare non jejunum ,
 etiam ad ministrandum infirmo, nec ad vitan-
 dum scandalum, etiam jussu Prælati inferioris
 Papæ. Et hanc sententiam esse communem.

Præterquam quòd istud scandalum possit
 vitari, publicè declarando populo id quod eve-
 nit, & quod turbari non debeat, quia in tali
 casu ab obligatione audiendi sacri liberatur.

Objici pòtest contra omnia quæ in hoc ar-
 ticulo sunt dicta, quod etiam sibi objicit, &
 solvit S. Thomas 3. p. q. 80. a. 8. Christus
 Dominus hoc Sacramentum instituit post cœ-
 nam Paschalem, quando Apostoli quibus hoc
 distribuebat non erant jejuni, sed fideles
 debent primæ institutioni factæ per Christum
 conformare, ergo & Sacerdotes poterunt non
 jejuni celebrare, & fideles communicare.

Ad hoc Argumentum respondet S. Tho-
 mas ad 1. ex S. August. tomo. 2. Epist. 111.
 ad Januarium c. 6. *Neque quia post cibos Do-*
minus dedit, propterea pransi aut cenati fra-
tres ad hoc Sacramentum accipiendum acci-
dere debent, aut mensis suis miscere, sicut facie-
bant, quos Apostolus arguit & emendat. Namque
Salvator quò vehementius commendaret my-
sterii illius altitudinem, ultimum hoc voluit
arctius infigere cordibus, & memoria discipulo-

rum. Et
 ordine su
 dispositum
 eodem c
 auctorita
 ordinave
 ut in hom
 siani Co
 tibi. Qua
 contra.

Virum

Hoc
 tin
 dira effe
 bum aut
 aliquam
 reliquias
 tes, an
 pro cura
 Saccharu
 quid illi
 transmis
 quidqua
 est resol
 situm ar

rum. Et ideo non præcepit quod deinceps tali ordine sumeretur, ut Apostolis per quos Ecclesias dispositorus erat, servaret hunc modum. Et in eodem capite ante med. ad ostendendum quâ auctoritate id postea Ecclesia per Apostolos sic ordinaverit, dicit: *Placuit Spiritui Sancto, ut in honorem tanti Sacramenti, prius in os Christi Corpus dominicum intraret quàm cateri tibi.* Quæ verba adducit S. Thomas in arg. sed contra.

ARTICULUS III.

Utrum dubius, an sit jejunus celebrare possit, aut communicare.

HOc dubium multis modis potest contingere. 1. Dum dubitat aliquis an audiret hora duodecima noctis, quando cibum aut potum sumpsit. 2. An lavando os aliquam guttam aquæ absorberit. 3. Utrum reliquias dentibus à præcedenti die inhærentes, ante communionem deglutiverit. 4. Si pro curandâ raucedine aut simili causâ vesperi Saccharum ori imposuerit. & dubitat an aliquid illius post mediam noctem in stomachum transmiserit. Antequam ad hos & similes casus quidquam resolvatur specialiter, præmittenda est resolutio in communi ad propositum quæsitum articuli.

Joannes Sanchez in suis selectis disput. 42 latissimè agit de hac quæstione, & respondet affirmativè quòd dubitans an sit jejunus, possit securè communicare Quem sequitur Diana p. 3. tract. 4. resol. 29. & Layman lib. 1. tract. 1. cap. 5. n. 36.

Fundamentum aut. Sanchez est: *Quia in dubiis melior est conditio possidentis*, in casu autem nostri quæsitæ possessio est pro libertate celebrandi seu communicandi. Ac proinde propter solum dubium de suo jejunio, non est quis privandus suâ possessione, & consequenter poterit communicare.

Respondetur tamen negativè; dummodo verè dubium sit, & non solum scrupulus, & malè fundata inquietudo: non enim sumenda dubietas ex subjecto seu persona dubitante, sed ex fundamento dubii. Hanc sententiam plurimi tenent Doctores, præcipuè Thomas, Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 41. n. 40. Fagundez, Villalobos & alii.

Ratio autem defumitur ex alia regula juris: *In dubiis tutior pars est eligenda*. Quod principium optimè explicat Julius Mercorus Ord. Præd. in nuperrimo libello suo dicto Basis totius Theologiæ moralis, sive Praxis opinionum limitata. parte. 2. a. 9. ubi docet, illud esse tutius quod minus habet periculi Deum offendendi, & quod magis conducit ad perfectiorem finem. Atqui in nostro casu minus est periculi offendendi Deum, si commu-

nio

nio tunc
nem com
tutius e
omitte
tendo c
periculu
magnu
contra p
Pr. præ
jejunè d
menti,
usui libe
tanquam

Dices
culum o
sententi
gari qui
tem Do
que fun
de prob
licitum
Julius M
quandi
fit certu
tudine,
quòd no
Deum,
lis trans
fit mens
vera, T
terialis

nio tunc omittatur, & hoc ad perfectiorem finem conducit, ergo illa pars est eligenda, & tutius erit celebrationem & communionem omittere. Min. prob. quoad 1. partem, omit- tendo communionem in tali casu, nullum est periculum offendendi Deum, periculum autem magnum est si communicet illicitè, videlicet contra præceptum Ecclesiæ. Et quoad 2. part. Pr. præceptum de non communicando nisi jejune datum est in reverentiam tanti Sacra- menti, quod est magnum bonum prævalens usui libertatis communicandi, ergo est hoc tanquam tutius eligendum.

Dices contra 1. partem quòd non sit peri- culum offendendi Deum in eo qui probabilem sententiam sequitur, sed non videtur posse ne- gari quin hoc sit probabile propter auctorida- tem Doctorum contrariæ sententiæ, eorum- que fundamentum. Respondetur, Quidquid sit de probabilitate sententiæ, utrum semper sit licitum illam sequi, de quo videatur præfatus Julius Mercorus. Saltem non potest dici quòd quamdiu aliquid est tantum probabile, quòd sit certum, & sic manet dubium de certi- tudine, & sic reditur ad prius. Dato etiam quòd non sit periculum formaliter offendendi Deum, semper tamen est periculum materia- lis transgressionis præcepti Ecclesiæ si illa non sit mens Ecclesiæ, aut illa sententia non sit vera, Transgressio autem etiam tantum ma- terialis præcepti aut legis, non potest Deo placere,

placere. Ergo non id quod probabile est, sed id quod tutius est sequi oportet.

Dices etiam contra 2. partem: fieri potest quòd major sit reverentia Dei, in aliquibus casibus dubii jejunii celebrare, quàm non celebrare, v. g. in casu suprà posito, si celebrandum sit in die festo coram frequenti populo Sacrum expetente, si non sit alius ad manum qui sit jejunus.

Resp. Si verum esset quòd tunc major esset reverentia sic celebrare, quàm non, & ideo hoc permitti deberet; idem dicendum esset in casu præcedentis articuli, quando quis certus est quòd non sit jejunus: quod tamen non admitteret opposita sententia. Dicimus ergo quòd major sit reverentia non communicare aut celebrare cum tali dubio, quam cum illo celebrare propter devotionem populi, qui tunc ad audiendum sacrum non obligatur, quia hæc reverentia est quodammodo extrinseca, & eadem esset in die feriali quando nulla est obligatio audiendi sacrum; quia sicut dixi, etiam in die festo non est obligatio, quando non est sacerdos certus de jejunio. Reverentia autem prima quæ consistit in non celebrando cum tali dubio, est quodammodo intrinseca respiciens ipsum Sacramentum.

Ad fundamentum Joannis Sanchez Resp. illam Regulam juris: *In dubiis potior est conditio possidentis*, solùm habere locum in materia justitiæ, uti tenent plerique Doctores, quos

quos seq
in Sum.

n. 112.

Julius

etiam q

uti mult

virtutes

di, quòd

majorer

tum de r

junus ?

tum reco

His p

ad casus

Ad 1. qu

cum fun

mâ noct

si post il

Ad 2.

8. ad 4.

ore, si cas

tionem h

per modu

est ratio

abluitur

quantita

potest.

Ad 4.

ratio est

resolutio

sed per r

quos sequuntur Vasquez 1. 2. disp. 65. Corduba in Sum. q. 147. Montesmo 1. 2. disp. 29. q. 4. n. 112. Et tandem hoc clarissimè ostendit Iulius Mercorus ubi sup. p. 2. art. 29 Dato etiam quòd ita esset quod istud principium, uti multi tenent, se extenderet etiam ad alias virtutes; quòdnam est fundamentum dicendi, quòd libertas communicandi, in nostro casu majorem habeat possessionem, quàm præceptum de non communicando, nisi quis sit jejunus? Ac proinde facilè ipsorum fundamentum retorquetur.

His præsuppositis facilè responderi poterit ad casus in principio hujus articuli propositos. Ad 1. quippe patet ex dictis, quòd quamdiu cum fundamento dubitatur de horâ duodecimâ nocturnâ, non possit eodem die celebrare, si post illam dubiam horam aliquid sumpserit.

Ad 2. & 3. respondet S. Th. 3. p. q. 80. a. 8. ad 4. *Reliquia tamen cibi remanentes in ore, si casualiter trajiciantur, non impediunt summptionem hujus Sacramenti, quia non trajiciuntur per modum cibi, sed per modum saliva; Et eadem est ratio de reliquiis aqua vel vini, quibus os abluatur, dummodo non trajiciantur in magnâ quantitate, sed permixta saliva, quod vitari non potest.*

Ad 4. Respondetur sicut ad 1. Nec eadem ratio est in 2. & 3. casu; Quia distillatio seu resolutio sachari non est per modum saliva, sed per modum successivæ manducationis, ac

proinde dum quis dubitat an totum sacharum ante mediam noctem transmiserit in stomachum, debet à communione abstinere. Sitamen consumptâ substantiâ ante illud tempus remaneat aliqua dulcedo in ore, non nocebit, quia sic confunderetur cum salivâ.

ARTICULUS IV.

Vrùm infirmus sæpius communicare possit non jejunos?

QUOD infirmis in periculo mortis dari possit viaticum non jejunis, continuus usus est & praxis Ecclesiæ, de quo nulla potest esse dubitatio. Sed inquiritur utrùm hoc sæpius fieri possit in eâdem infirmitate.

Aliqui hoc quidem admittunt, sed requirunt certum spatium temporis intermedium, quod alii limitant ad octo, alii ad sex, quidam etiam ad tres dies: sed illa limitatio caret fundamento.

Respondetur igitur propositæ quæstioni: omnino esse probabile quòd sæpius dari possit communicatio infirmo non jejuno, in eâdem infirmitate, si interveniat notabilis aliqua variatio, & iterum reincidat in novum mortis periculum, & hoc toties quoties talis variatio contingit; quia tunc censetur adesse quasi nova
ægritudo.

DE
ægritud
primâ
potest
infirm
in illo
quæ tur
istam n
peccato
auxilio
difficile
retur, ut
sent sub
13. dici
stiam da
ad unio
tum lim
persever
Maju
ter con
n. 20. C
pore san
ter dev
Sacra co
ut alter
iterum
mortis a
quarc.

ægritudo, & nova necessitas, ratione cuius id primâ vice licitum fuerat. Nec enim credi potest quòd pia Mater Ecclesia destituere velit infirmos tali solatio, & spiritali subsidio, quo in illo statu maximè indigent, propter multa quæ tunc possunt occurrere, quæ necessitatem istam notabiliter augent; v.g. tentationes, & peccatorum pericula, ad quæ superanda hoc auxilio maximè indigent. In tali autem statu difficile esset, si præter unicam vicem requiretur, ut non nisi jejuni hoc Sacramentum possent suscipere. Deinde in Conc. Constant. sess. 13. dicitur in casu infirmitatis posse Eucharistiam dari non jejuno, ergo cum non limitet ad unicam tantùm vicem, non est fundamentum limitandi dummodo notabile periculum perseveret.

Majus adhuc aliquid & non improbabili- ter concedit Layman lib. 5. tract. 4. c. 6. n. 20. Quod si talis infirmus assuetus sit tem- pore sanitatis reuenter communicare prop- ter devotionem, ac multùm ipsi sit sensibile Sacrà communionem diu privari, permitti possit ut altero statim die post sumptum viaticum, iterum communicet non jejunos; dummodo mortis articulus omnino videatur appropin- quare.

ARTICULUS V.

Vtrum aliquando possit Sacerdos celebrare sine ministro.

Fuerunt aliquando aliqui qui non unum tantum, sed plures etiam ministros requirebant: fundantes se in decreto Soteri Papæ qui c. hoc quoque de Consecr. dist. 1. sic habet: *Hoc quoque statutum est, ut nullus Presbyterorum missarum solemnia celebrare presumat, nisi duobus presentibus, sibi que respondentibus, & ipse tertius habeatur: quia cum pluraliter ab eo dicitur Dominus vobiscum, & illud in secretis, Orate fratres, aptissime convenit, ut ipsius respondeatur salutationi.*

Sed hoc decretum, & si quæ alia olim fuerint de pluralitate ministrantium, aut intelligi debent de solemnibus celebrationibus, & publicis cum cantu; aut si intelligenda sint de Missis privatis, jam per contrariam consuetudinem & praxim totius Ecclesiæ abrogata sunt.

Quod tamen unus saltem minister sit necessarius, satis constat, tum ex ratione dicti decreti; tum ex cap. *Proposuit nobis in fine: non enim solus Presbyter Missarum solemnibus, vel aliis divinis officiis potest sine ministri suffragio celebrare.*

Etiam S. Thomas 3. p. q. 83. a. 5. ad 12. Post

Postquam
illa etiam
tandem
sufficit ut
nam totus
Sacerdos.

Quibus

utrum
rium, ut

privatarum
Bona

n. 33. a.

posse. E

p. 3. cap.

Alii t

sum m

necessit

tamen g

peccato

Suarez

vius 3.

Sacrif.

83. a. 3

q. 83. d

Quin

omnes

nas sole

sacro;

imagin

frequer

reperir

Postquam attulisset verba relata Soteris Papæ, illa etiam interpretando de missis solemnibus; tandem concludit: *In Missis tamen privatis sufficit unum habere ministrum, qui gerit personam totius populi Catholici, ex cujus personâ Sacerdos pluraliter respondet.*

Quibus præmissis; in præsentî inquiritur utrûm hoc ita indispensabiliter sit necessarium, ut in nullo casu celebrare liceat missam privatam sine ministro?

Bonacina de Sacram. disp. 4. q. ult. p. 9. n. 33. asserit id sine peccato mortali fieri non posse. Et similiter Fernandez in exam. Theol. p. 3. cap. 5. §. 4. n. 8.

Alii tamen Doctores admittunt quidem ipsum mortaliter peccare, qui citra casum necessitatis sine ministro celebraret; in casu tamen gravis necessitatis, hoc fieri posse sine peccato Ita Soto 4. dist. 13. q. 2. a. 5. & Suarez disp. 87. sect. 1. §. *sed dubitari* Sylvius 3. par. q. 83. n. 5. Marchinus tract. de Sacrif. Missæ p. 3. c. 15. Præpositus. 3. p. q. 83. a. 3. dub. 7. n. 177. Lessius in opere Posth. q. 83. dub. 10. n. 66. & alii.

Quinam autem casus necessitatis sint non omnes conveniunt. Aliqui extendunt ad magnas solemnitates, ne in illis populus sit sine sacro; sed moraliter loquendo talis casus vix imaginabilis est. Si enim magna sit populi frequentia, mirum esset quòd nullus omnino reperiretur ad sacro inserviendum.

Hoc

Hoc etiam extendit Verricelli q. 98. dub. 20. ad dies profestos, si alioquin populus in missione longo tempore carere deberet solatio quotidie audiendi Sacrum. Sed in hoc ipse est singularis.

Necessitas verò quæ passim ab omnibus quoad præsentem quæstionem assignatur, est, ad communicandum viaticum in mortis articulo existenti, si nullæ adsint consecratæ Hostiæ, nec haberi possit qui sacro inserviat. Item probabiliter teneri potest cum Præposito, ubi supra, sufficientem necessitatem esse, si Sacerdos captus ab hæreticis, non possit tuto habere ministrum qui inserviat, & alioquin deberet dudum à Sacrificio abstinere. Hoc enim non videtur ab Ecclesiâ, tam piâ Matre negandum Confessori fidei pro suâ spiritali consolatione.

Ratio autem hujus nostræ sententiæ est, quia cum præceptum hoc solum fundetur in Ecclesiastica institutione & consuetudine, merito possumus ab illo eximere prædictos casus necessitatis.

Utrum autem in defectu ministri masculi adhiberi possit, aut debeat fœmina, à multis acriter controvertitur; Et pro Negativâ sententiâ facit cap. *Inhibendum* de cohabitatione Cleric. ubi dicitur: *Inhibendum quoque est, ut nulla fœmina ad altare presumat accedere, aut Presbytero ministrare, aut inter cancellos stare, siue sedere.* Adeo etiam ut aliqui cen-

seant

seant po
quàm m

Con

est in le

imprude

hactenu

quæ tar

Mission

tamen d

retur est

Sylvius

altare ac

solum in

jure Ca

trarium

passim e

non exc

nec mi

quoad p

tenseat

Malè

potius c

quia ho

quia sal

pondet

ad verb

seant potius celebrandum esse sine ministro, quàm ministrante fæminâ.

Contraria tamen praxis adeo communis est in locis missionis, ut illam condemnare imprudentiæ esset, quia praxim illam nullum hæctenus condemnavit decretum Ecclesiæ, quæ tamen omnibus Ecclesiæ Ministris, & Missionis Rectoribus notissima est. Caveri tamen debent scandala propter quæ hoc videretur esse detestabile. Imo (prout rectè monet Sylvius) permitti non deberet ut fœmina ad altare accedat, sed solùm respondeat, quod solum inhiberi videtur per allatum locum ex jure Canonico; præterquam quòd per contrarium usum illa inhibitiõ abrogata sit, cùm passim etiam in locis Catholicorum fœminæ non excludantur à cancellis prope altare: unde nec mirum est quod in partibus missionis quoad primam partem ministratiõis fœminæ, tensesatur abrogata.

Malè autem judicatur ab aliquibus quòd potius celebrandum esset sine ministro, tum quia hoc in illis locis scandalosum esset, tum quia saltem per fœminam ministrantem responderetur nomine Ecclesiæ, & omnis populi ad verba Sacerdotis.

ARTICULUS VI.

*Vtrum aliquando licitum sit celebrare sine
Sacris vestibus ?*

USus Sacrarum vestium in celebratione missæ mandatur c. *vestimenta* de Consecr. dist. 1. ubi dicitur : *Vestimenta Ecclesiæ quibus Dominò ministratur , & Sacra debent esse & honesta , quibus aliis usibus non debent frui , quàm Ecclesiasticis , & Deo dignis officiis.* Ac proinde mortaliter peccaret qui sine sacris vestibus celebraret, in quocumque etiam casu. Tum ob præfatum decretum, tum propter tanto Sacrificio debitam reverentiam, & propter Ecclesiæ antiquissimam consuetudinem. Vestes autem sacræ sunt sex : Amictus, Alba, Cingulum, Manipulus, Stola, Casula seu planeta.

Aliqui à peccato mortali excusant, si quis careret unâ ex Minoribus vestibus, v. g. cingulo consecrato, aut manipulo, imo etiam stolâ dummodo absit scandalum, judicantes sic excusari ob parvitatem materiæ, quæ in omnibus præceptis, saltem humanis, excusat. Sic multi graves Auctores tenent, saltem de cingulo & amictu, ut refert Suarez disp. 82. sect. 3. dub. 1. qui tamen tenent contrarium, sicut tenendum est. Non enim facilè est cen-

sendum

I. DE SACRIFIC. MISSÆ. 325

sendum parvam esse materiam, quæ ad reverentiam tanti Sacramenti conducit, tum ratione condecenciæ, tum ratione significationis, quâ persona Christi Domini in altari repræsentatur per sacerdotem sacris vestibus indutū.

Alii excusant à peccato propter periculum vitæ, ut si Tyrannus cogeret sacerdotem cum comminatione mortis sine sacris vestibus celebrare. Sed casus iste est planè metaphysicus: si enim Tyrannus sic minatur & cogit in contemptum fidei & Ecclesiæ, nullatenus parendum est; nec video quomodo hoc aliter accipi possit, ut talis contemptus ab illo mandato tyranni separetur.

Superest casus necessitatis communicandi infirmo in mortis articulo, si tunc contingat aliquam ex supradictis vestibus saltem minoribus deesse. Aliqui hoc putant in tali casu licere, & talem necessitatem ab illo decreto Ecclesiæ excusare.

Respondeo tamen negativè: sic tenent Sotus 4. dist. 12. q. 1. a. 8. & Navarrus cap. 21. n. 53. Victoria, Sylvius, & alii. Quæ sententia est quasi communis; Ratio autem est, quia non est necessitas absoluta infirmo tunc communicare, licet sit spiritualis utilitas; reverentia tamen hujus Sacrificii præferenda est tali utilitati infirmi, qui in tali casu non censetur habere copiam sacre Communionis, ac proinde ad illam non obligatur.

Dices: sicut est præceptum Ecclesiæ utendi

di sacris vestibus, ita ut sumens S. Euchari-
stiam sit jejunus: sed propter grave pericu-
lum mortis excusatur infirmus ut possit non
jejunus communicare, cur igitur non excu-
sabitur Sacerdos ut propter eandem necessita-
tem infirmi possit celebrare sine aliqua ex sacris
vestibus?

Resp disparitatem esse, quia sacra vestes
conducunt quodammodo ad reverentiam in-
trinsecam Sacrificio, ratione significationis
sua: Jejunium autem ad illam solum quasi
extrinsecè ordinatur. Uti in simili casu supra
dictum est. Nulla verò incurritur irregularitas.

Vestimenta semel benedicta seu consecra-
ta manent sacra quamdiu sunt integra; si au-
tem ita frangantur, aut conterantur, aut mu-
tentur ut perdant formam suam, nec amplius
apta sint ad usum ad quem erant benedicta,
desinunt esse sacra seu benedicta. Ita colligitur
ex c. *Ecclesiis* & c. *Altaris* de Consecr dist. 1.
Unde si ab Alba præscindatur manica, quam-
vis ipsa postea reassuatur, perdit benedictio-
nem, quia sic perdidit formam suam, & aptitu-
dinem ad usum suum. Similiter si anterior pars
casulae à posteriori separetur. Item si cingu-
lum ita frangatur, ut neutra pars sufficiat ad
cingendum; nec satis est utramque partem
simul colligare si semel sint ab invicem sepa-
ratae. Secus tamen si ante fractionem & sepa-
rationem filo vel nodo obligantur.

Licitum autem est loco cinguli in defectu
uti

uti stolâ , & loco stolæ manipulo, aut è contra: quia habent eandem benedictionem.

Quod si aliquis ex ignorantia vel inadvertentia usus fuerit illis vestimentis necdum benedictis, inquiritur an hoc ipso usu censeantur benedicta, ita ut non sit opus ulteriori Consecratione? Castro, lib. 2. de leg. penult. c. ult. prout ipsum citat & sequitur Diana pag. 2. tract. 14. resol. 69. & Avila de cens. p. 5 disp. 7. dub. 3. concl. 4. asserunt non esse opus novâ consecratione. Nec etiam Ecclesiam pollutam indigere novâ reconciliatione, si bonâ fide ab aliquo Sacerdote in ea celebratum fuerit. Eò quòd hæc censeatur sufficiens reconciliatio.

Respondetur tamen negativè cum Navarro c. 27. n. 256. ad legem *nimirum si cœmeterium* Azor. l. 10. c. 26. q. 13. Layman lib. 5. tract. 5. c. 5. n. 13. Et ratio est: quia contraria sententia in nullo jure fundatur, neque ullâ apparenti ratione: si enim celebratio sit instar reconciliationis, idem erit dicendum, tametsi Sacerdos malâ fide in Ecclesia polluta celebret, quod tamen alii non admittent.

Multi tamen tenent, & est satis commune, quòd pyxides & ciboria in quibus sacrum Chrisma & Hostiæ consecratæ conservantur, non debeant benedici aut consecrari, condescens tamen est ut hoc fiat, & idem dicendum est de lunula cui sacra Eucharistia immediatè imponitur.

Si

Si tanta sit adhibenda cura ad hoc ut vestes & vasa sacra benedicta sint, non minor cura adhibenda est, ut munda sint, nec vestes lacerae sint, & tanto sacrificio indecentes. Videri potest circa hoc Cajet. v. *Missæ celebratio* ubi dicit immunditiam illarum vestium damnatam esse, non solum à Jure Canonico extra de *Custodiâ Eucharistiæ*, sed etiam à Jure naturali, quàm dedecet immunditia illa, etiam in profanis usibus, imo sæpè ipsimet qui in hoc tã negligentes sunt, nollent tam sordidis uti sudariis, aut mappis seu mantilibus in mensis suis. Ac proinde non sunt à gravi peccato immunes, qui tantæ indecentiæ causa sunt.

ARTICULUS VII.

De aliis requisitis ad Sacrificium Missæ.

IN primis requiritur altare lapideum, aut saltem ara seu altare portatile, cujus regulariter usus est in Missione, debet autem etiam esse hæc ara lapidea uti habetur c. *Altaria* de Consecr. dist. 1. & consecrata ab Episcopo. Tandiu autem manet consecrata, quamdiu tanta ejus pars manet integra quæ sufficiens sit ut super ipsam commodè collocari possit Calix & Hostia: includuntur autem reliquiæ Sanctorum.

In M
gium, e
tis, quò
fracto,
rum. S
possint
ut in n
Hostia
conced
enim lo
altari f
tinend
Nih
credi p
ret Mi
non sa
suam
talis f
non de
major
autem
soleba
verò h
2. I
pallâ
gligen
plicat
potest
3.
betur
dicitu

DE SACRIFIC. MISSÆ. 329

In Missionibus verò habetur speciale privilegium, expressum in facultatibus ipsis dari solitis, quòd celebrare possint super altari portatili fracto, aut læso, etiam sine reliquiis Sanctorum. Sed circa hoc occurrit dubium, utrùm possint celebrare super ara seu altari ita fracto, ut in nulla sui parte contineri possit Calix & Hostia. Et ratio dubitandi est, quia nisi hoc concedatur, nullum datur privilegium: in aliis enim locis etiam licitum est celebrare super altari fracto, dummodo sufficiens sit ad continendum Calicem & Hostiam.

Nihilominus Resp. Negativè. Non enim credi potest, quòd Papa facultatem concederet Missionariis, ut celebrare possint super arâ non sacrâ, seu quæ perdidit consecrationem suam per nimiam fracturam; quod fieret si talis facultas concederetur. Ac proinde hæc non debet censi facultas specialis, sed pro majori securitate quædam declaratio. Posse autem celebrare super arâ seu altari portatili solebat olim esse speciale privilegium, jam verò hoc passim utrobique invaluit.

2. Necessè est ut altare cooperiatur triplici pallâ seu Tobaliâ, uti habetur, c. *Si per negligentiam*. Modò verò sufficit una palla duplicata super aram, & pro tertiâ pallâ deservire potest Corporale. Ita Sylvester v. *Missæ* 1. q. 1.

3. Requiritur Corporale lineum, ut habetur, c. *Consulto* de consecrat. dist. 1. ubi dicitur: *Consulto omnium statuimus, ut*
Sacrifici-

Sacrificium altaris non in serico panno, aut tincto, quisquam celebrare presumat, sed in puro linteo ab Episcopo consecrato, terreno scilicet lino procreato atque contexto, sicut corpus Domini nostri in Syndone lineâ mundâ sepultum fuit, Nihilominus Verricelli q. 262. v. Missa: iudicat sufficere si sit ex gossipio, licet enim videatur specie distingui, linum tamen est nomen genericum ad diversa lina, ut sic loquamur claritatis causâ. In Indiis autem talis usus est communior.

4. *Requiruntur candelæ cereæ: utrûm verò unica sufficiat, controvertitur; saltem ex rigore præcepti non potest colligi quòd non sufficiat. Quod sufficiat etiam lucerna olei, multi tenent, sed contraria est praxis seu consuetudo Ecclesiæ. Uti etiam adhibere tantum candelam ceveceam, seu ex adipe confectam.*

5. *Cruce debet esse in altari; non tamen lethalis est omissio eius, cum nullum de hoc extet præceptum; præscribitur tamen in rubricis Missalis, quæ dirigunt tantum, non præcipiunt. Ita tenent Suarez ubi sup. & Marchinus.*

6 *Uti oportet Missali; propter periculum in re tanti momenti aliquid omittendi; si tamen contingeret quòd Missale haberi non posset, & Sacerdos esset tam tenacis memoriæ ut moraliter loquendo istud periculum abesset, posset in tali casu sine Missali celebrare,*

Præcipuè requiritur Calix cum Patena ex auro, vel argento, aut saltem stanno. De quo

quo S. Th. 3. p. q. 83. a. 3. 6. ubi ex c. *vasa de Consecr. dist. 1.* habet sequentia: *Quondam Sacerdotes, non aureis, sed ligneis Calicibus utebantur. Zepherinus autem Papa Patenis vitreis celebrari constituit. Deinde Urbanus omnia fecit argentea, postmodum autem statutum est, ut Calix Domini cum Patena sive ex auro omnino, sive ex argento fiat: vel saltem stanneus calix habeatur; de are autem, aut ex aurichalco non fiat, quia hoc vini virtute eruginem parit, pariterque vomitum provocat. Nullus autem in ligneo seu vitreo Calice præsumat Missam cantare, quia scilicet lignum porosum est, & Sanguis consecratus in eo remaneret; vitrum autem fragile est, & posset fractionis periculum imminere, & eadem ratio est de lapide. Videatur etiam c. ut Calix.*

Consecrari autem debet ab Episcopo, quia intervenit Sacra Unctio. Hæc autem Consecratio amittitur, si sit deauratus, & aurum sit usu consumptum, rursusque de novo interiùs deauretur, non autem si nova deauratio fiat exteriùs tantùm. 2. Si habeat pedem fixum non amovibilem, & casu aliquo cupa à pede suo separetur, quia tunc amittitur figura illius vasis, quod per modum unius simul fuit consecratum. Non tamen perditur consecratio si calix sit tornatilis, & cupa à pede sit ex se separata.

P

ARTI-

ARTICULUS VIII.

Virum grave peccatum sit celebrare capite cooperto.

Respondetur Affirmativè, si id fiat sine causâ, etiam cum capillitio fictitio. Hoc autem colligitur ex c. *nullus Episcopus* de consecr. dist. I. ubi dicitur: *nullus Episcopus aut Presbyter seu Diaconus ad Missarum solemniam celebranda presumat cum baculo introire, aut velato capite altari Dei assistere, quoniam Apostolus prohibet viros velato capite orare in Ecclesiâ, & si temerè presumpserint. communione priventur.*

Nihilominus non desunt Auctores qui secluso scandalo & contèptu id excusant peccato mortali Non tamen puto aliquem hoc admitturum, nisi legitima causa adsit quæ excuset, sine quâ semper erit peccatum mortale, cum hoc tam graviter sit prohibitum, etiam sub pœna excommunicationis, statim vidimus. Et licet aliqui teneant quòd excommunicatio, quæ est tantùm comminatoria, non præsupponat semper peccatum mortale, quando tamen Ecclesia illam cõminatur, satis ostendit prohibitionem suam gravem esse, & consequenter transgressores lethaliter peccare.

Uterius verò inquiritur, utrùm habitus

DE
gitimâ
ne. Cer
hoc disp
ne usque
ret in g
quòd se
ret, & t
Greg. X
Niciæ ex
da in M
Et simi
eandem
copo Fa
ment. in
Sedi Apo
Dispe
tificem
In Missa
Nemo an
sa, sine e
obstante
Idem eti
Rituum
ubi supra
nimia reg
decrepita
Quand
necessitas
Summun
pum, pro
satione, c
gitimâ

I. gitimâ causâ id licitum sit absque dispensatione. Certum est quòd ne quidem Pontifex in hoc dispensare soleat, ut hoc fiat à Consecratione usque post Communionem, quia hoc cederet in gravem irreverentiam tanti Domini, quòd servus coram ipso cooperto capite astaret, & tantum mysterium pertractaret. Ideo Greg. XIII. in hoc dispensans cum Episcopo Niciæ excipiebat Canonem, ita testatur Miranda in Manual. Prælat. tom. 2. q. 8. art. 4. cõcl. 5. Et similiter S. Congreg. sup negot. Episc. eandem exceptionem fecit, quando cum Episcopo Faventino dispensavit; Ita Gavant. Comment. in Rubr. Missalis p. 2. tit. 2. v. *verum Sedi Apostolicæ.*

Dispensare autem spectat ad summum Pontificem, ita expressè statuit Urbanus VIII. In Missali per ipsum reformato, his verbis: *Nemo audeat uti pileolo in celebratione Missæ, sine expressâ licentiâ Sedis Apostolicæ, non obstante quâcumque contrariâ consuetudine.* Idem etiam antea declaraverat S. Congreg. Rituum 13. Julii 1626. uti Gavantus refert ubi supra. Causæ autem dispensandi, sunt: nimia regionis frigiditas, capitis debilitas, & decrepita senectus.

Quando verò causa est omnino certa & necessitas manifesta, & recurri non posset ad summum Pontificem, aut saltem ad Episcopum, probabiliter id fieri posset sine dispensatione, dummodo absit contemptus & scandalum;

dalum : necessitas enim non habet legem ; dispensatio autem non requiritur , quando lex non obligat , uti docet S. Th. 2. 2. q. 147. a. 4. de lege jejuniij , quia enim non obligat evidenter in firmum , non est opus dispensatione ; ergo idem dicendum in hac materiâ. Tum etiam quia in illo Decreto supra relato *c. nullus Episcopus* , dicitur , *Si temerè præsumserit*. Qui verò aliquid facit in casu evidētis necessitatis , & ex legitimâ causâ , non potest dici temerè præsumere : tutius tamen est & securius dispensationem etiam in illo casu petere , saltem ab Episcopo , aut à Prælato si sit regularis.

In aliquibus autem partibus (sicut specialiter refertur de Poloniâ) tempore hyemali Sacerdotes celebrare solent cooperto capite quod ibi fit sine ullo scandalo , secundum morem patriæ hæctenus ab Ecclesiâ toleratum.

Illi qui agunt de Missione Orientali , tractant hanc quæstionem de Chinensibus , quod ibi nullum signum honoris sit discooperire caput , imo planè indecorum. Utrum proinde ibi celebrandum sit nudo , an verò cooperto capite ? Propter illam rationem dubitandum tollendum omnem scrupulum Paulus V. Breve speciale cujus initium est *Roma Sancti Antistes* datum 1615. 27 Junij , cuidam Patri Societatis ibidem Missionario concessit , in illis partibus possit cooperto capite celebrare : ut refert P. Præpositus q. 83. a. 3. dubi

Unde c
beat co
partibu

Vtrum

60

HO

ve
Sacer eff

fertur ?
Specta

est dubi
locus sit

po per u
aut salter

nedictio
ci Sacerd

cerdos q
gravi nec

Sed q
(cum in

ipsis Eccl
cessione ,

sunt in q
commun
gandum ;

Unde colligi potest, quòd non facilè quis debeat contrarium attentare, præcipuè in his partibus.

ARTICULUS IX.

Vtrum liceat celebrare in Ecclesiis hæreticorum, aut ubi ipsi sepeliuntur?

Hoc unum supererat postquam egimus de vestibulis & vasis Sacris, an etiam locus sacer esse debeat, in quo hoc Sacrificium offertur?

Spektato autem jure communi de hoc non est dubitandum, quod expressè requirit ut locus sit sacer, id est consecratus ab Episcopo per unctionem Chrismatis in parietibus, aut saltem benedictus sine Chrismate, quæ benedictio fieri potest ex commissione à simplici Sacerdote. Peccaret proinde mortaliter Sacerdos qui sine dispensatione, privilegio, aut gravi necessitate in loco non sacro celebraret.

Sed quia Missionarii, tam ex necessitate (cum in partibus Missionis non permittatur ipsis Ecclesias habere) quàm ex Pontificiâ concessione, & speciali facultate, celebrare possunt in quocumque loco decenti, ab illo jure communi eximuntur; nec hoc ulterius indagandum; admonendi tamen sunt ut talia eligant

gant loca , ubi id decenter possit fieri ; ne facile celebrent in cubiculis , ubi solent aliqui dormire , aut ubi aliqua peraguntur quæ reverentiæ tanti Sacrificij non conveniunt.

Difficultas igitur quam movemus est , circa aliquas partes , ubi Catholici permixtim habitant cum hæreticis , penes quos est civile sive politicum regimen , & non permittitur Catholicis alius locus quàm communis Ecclesia ; in quâ etiam hæretici , distinctis tamen horis ritus suos peragunt , & ibidem passim sepeliuntur An etiam possint Catholici Sacerdotes ibi Missæ Sacrificium peragere ?

Quòd hoc non sit licitum in Ecclesiis violatis seu pollutis præter omne dubium est. Violatur autem Ecclesia 1. voluntariâ hominis occisione ibi factâ. 2. Effusione sanguinis humani per gravem percussione. 3. Ex voluntaria & illicita humani seminis effusione: dummodo isti casus sint publici, aut per evidentiam facti, aut per juridicam rei confessionem. Sed de illis casibus jam non agimus. 4. Verò quòd auctoritatem nostram facit, si excommunicatus , aut infidelis , Judæus, Paganus, Turca, aut puer non baptizatus ibi fuerit sepultus. Quæritur an non liceat tunc in illis Ecclesiis celebrare ?

Respondeo Affirmativè , urgente necessitate, præcipuè si illæ Ecclesiæ antequam in potestatem hæreticorum venirent, fuerint consecratae , aut benedictæ ; non obstante quòd ibi fiant ritus hæreticorum , & ipsi sepeliantur

dummo
loca. R
propter
declara

fert Ve
sionarii
rum Ec
ritus pe

Quia
superio
Ecclesia

reticoru
expressu
tione S

19. De
sam in
Quod

Romana
consecra
prius

tales Ec
sia Cath

tur. Pra
pulturar
tati, cù
diximus

locis hæ
minat
quòd E

gravis
Exempl
dum

dummodò non permittantur Catholicis alia loca. Regulariter tamen hoc non est licitum propter irreverentiam, & sic intelligi debet declaratio S. Cong. data. 7. Maii 1631. ut refert Verricelli q. 135. imò regulariter tam Missionariis quàm aliis est prohibitum hæreticorum Ecclesias adire, tempore quo ibi ipsorum ritus peraguntur.

Quia tamen in aliquibus locis Germaniæ superioris hoc aliter fieri non potest, dicimus Ecclesias nequaquam violari, aut pollui per hæreticorum ritus, quia hoc nusquam reperitur expressum. Quod confirmari potest declaratione S. Congreg. Conc. Trid. interp. datâ 19. Decemb. 1602. uti habetur apud Barbofam in Collec. Bull. v. *Ecclesia*, ubi dicitur: *Quod Ecclesia consecrata ritu Græco, si ad Romanam Ecclesiam redierit, non sit iterum consecranda, si fidem Trinitatis tenuerit quæ prius consecravit.* Indubiè autem quamdiu tales Ecclesiæ manēt sub schismaticis ab Ecclesia Catholica alienis ipsorum ritus ibi peraguntur. Præterea Ecclesiæ non polluuntur per sepulturam hæreticorum, qui non sunt denunciati, cum tales non sint vitandi, uti supra latè diximus de pœnis hæreticorum: in illis autem locis hæretici non sunt particulariter, seu nominatim excommunicati. Imò dato etiam quòd Ecclesia esset polluta, fieri potest quòd gravis necessitas permetteret inibi celebrari. Exemplum adfert Verricelli ubi supra in regno

Turciæ; ubi aliquando sub pœnâ capitis vetitum fuit ne Catholici alibi quàm in Ecclesiis publicis celebrarent. In quo casu & similibus licitum id esset.

ARTICULUS X.

An aliquando Sacerdos conscius sibi peccati mortalis celebrare possit sine praviâ Confessione ?

Potissima Sanctitas requiritur in ipso Sacerdote, magis quàm in vestibus, vasis, aut loco : cum ipse Sacramentum conficiat, consecret, & propriis manibus sumat, & personam ipsius Christi Domini in se repræsentet. Hæc autem sanctitas præcipuè consistit in puritate conscientiæ, & hoc est quod specialiter monet Apostolus 1. Cor. 11. *Probet autem seipsum homo, & sic de Pane illo edat, & de Calice bibat.* Quid autem per illam probationem exigatur declarat Conc. Trid. sess. 13. cap. 7. quod hic de verbo ad verbum volui referre, ut tantæ rei gravitas magis ponderetur. *Si non decet ad sacras ullas functionis quempiam accedere nisi sanctè, certè quò magis sanctitas & divinitas celestis hujus Sacramenti, viro Christiano comperita est, eò diligentius cavere ille debet, ne absque magnâ reverentiâ & sanctitate ad id percipiendum*

dum accedat, præsertim cum illa plena formidinis verba, apud Apostolum legamus, Qui manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit, non dijudicans Corpus Domini. Quare communicare volenti revocandum est in memoriam ejus præceptum: Probet seipsum homo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissâ Sacramentali confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat. Quod à Christianis omnibus, etiam ab iis Sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hac sancta Synodus perpetuò servandum esse decrevit; modò non desit illis copia Confessoris. Quod si necessitate urgente, Sacerdos absque præviâ confessione celebraverit, quamprimum confiteatur.

Et Can. II. Et ne tantum Sacramentum indignè, atque ideo in mortem & condemnationem sumatur: statuit atque declarat ipsa sancta Synodus, illis quos conscientia peccati mortalis gravat, quantumcumque etiam se contritos existiment, habitâ copiâ Confessoris, necessariò præmittendam esse confessionem Sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publicè disputando defendere præsumpserit, eo ipso excommunicatus existat.

Ex quibus locis evidenter constat ad Sacramentum Communionem & consequenter ad Offerendum

dum tremendum Missæ Sacrificium, non sufficere contritionem ei qui sibi conscius est peccati mortalis; sed requiri Sacramentalem confessionem, & sic intelligenda esse verba Apostoli. Et ne quis puret Sacerdotes indies ex officio celebrantes illo præcepto non alligari, quia hoc durum videri posset, quòd quotiescumque in mortale peccatum labuntur, quærere debeant confessarium: expressè illorù fit mentio, *Quòd à Christianis omnibus, etiam ab iis Sacerdotibus quibus ex officio incubuerit celebrare &c.*

Excipit tamen Concilium casum defectus Confessarii, *modò non desit illis copia confessoris.* Quæ verba non sic rigidè accipienda sunt, quòd debeat omnino deesse copia, ita ut nullo modo haberi possit, sed sufficit quòd moraliter loquendo desit copia, unde si haberi non possit nec facilè adiri ob loci distantiam, & tempus celebrandi urgeat, sufficiet elicere actum contritionis, & proximâ habitâ occasione confiteri.

2. Excipit Concilium urgentem necessitatem celebrandi: *Quòd si urgente necessitate &c.* Unde bene sequitur quòd si nulla necessitas celebrandi urgeat, non possit Sacerdos in tali statu celebrare. Examinanda est igitur necessitas quæ sufficiat.

1. Necessitas est ratione infirmitatis proximi, cui administrandum est viaticum. Quod sæpius occurrere potest in missionibus, ubi tanta

tanta est
Hostias
facilè ac
secratâ

2. Ne
reat Mi
Parochi
vis cele
sacrum
Mission
bent ad
gatione
runt. E
tam Par
sæ Sacr
sacrum
in simp
cramen
simplic
praxi h
tenet B
24. Et I

3. Ne
dali, au
quendo
& scan
jure na
charisti

Huc
delicet
& tunc

tanta

tanta est persecutio, ut non sit tutum Sacratas Hostias dudum in sacrario conservare, & sic facile accidere potest, quòd pro habendâ consecratâ Hostiâ necessitas sit celebrandi.

2. Necessitas est ne in die festo populus careat Missâ, quæ necessitas præcipuè incumbit Parochis, qui ex officio tenentur diebus festivis celebrare, ut populus præcepto audiendi sacrum possit satisfacere. Et idem ferè est in Missionariis qui sicut in aliis facultatem habent administrandi pastoralia, sic etiam obligationem istam quodammodo in se susceperunt. Et ideo populus jus habet petendi, ut tam Parochi, quàm Missionarii celebrent Missæ Sacrificium, diebus quibus obligatur ad sacrum audiendum. Quod non habet locum in simplici sacerdote, licet enim Suarez de Sacramentis disp. 67. sect. 4. idem dicat de simplici sacerdote, postea tamen consulit in praxi hanc nostram sententiam. Sic etiam tenet Bonacina de Sacr. disp. 4. q. 6. p. 1. n. 24. Et Layman lib. 5. tract. 4. c. 6. n. 6.

3. Necessitas est periculum infamiæ, scandalum, aut gravis admirationis, quæ moraliter loquendo semper habet adjunctam infamiam, & scandalum. Vitare enim scandalum est de jure naturæ & divino. Ita Sylvester v. Eucharistia 1. §. 7. n. 9.

Huc etiam reducitur integritas Sacrificii, videlicet, si Sacerdos consecrationem inceperit, & tunc recordetur alicujus peccati mortalis. Si

verò recorderetur ante consecrationem, interrumpere potius deberet Missam & confiteri, sed hoc difficulter fieret sine scandalo, maxime in illis locis.

Uterius jam examinandum est quid intelligat Conc. Trident. dum dicit ubi supra: *Quamprimum confiteatur.* Utrum si Sacerdos in tali statu licite propter necessitatem celebraverit, absoluto Sacrificio statim habitâ copiâ Confessarii debeat confiteri, ita ut hoc non possit licite differre?

Aliqui sunt in hoc, uti & in multis aliis, sequentes laxiores sententias, qui putant præcepto Concilii satisfieri, si Sacerdos confiteatur quamprimum ipsi fuerit iterum celebrandum. Et idem dicunt de sæcularibus qui ex necessitate communicant, præmissâ solâ contritione, quòd confessionem differre possint usque ad sequentem annum seu tempus in quo ex præcepto Ecclesiæ debent communicare. Sed tamen hoc clarè militat contra intentum Concilii, cujus circa hoc decretum planè esset frustraneum, quia satis declaraverat quòd sacerdos conscius sibi mortalis peccati confiteri debeat, antequam de novo celebret, & sæcularis ante annuam communionem. Ad quid ergo Ecclesia hanc novam determinationem apponeret, ut sacerdos peccati mortalis sibi conscius, si urgente necessitate, solâ contritione præviâ, sine sacramentali confessione celebraverit, quamprimum confiteatur?

Dico

DE

Dico
quando
seu cop
obstan
quia sic
decerni

Utrum
do

NO
ef
etiam ce
lutioner
Corpus
matur.
q.80. a
lutioner
1. Ex ne
sic com
peccet,
supposit
1. Co
lurio se
ex neces
ne.

Dico ergo quòd statim ac (moraliter loquendo) habet commodam opportunitatem seu copiam confessarii, debeat confiteri, non obstante quòd prius contritionem elicuerit, quia sic manifestis verbis Concilium Trid. decernit.

ARTICULUS XI.

Utrum nocturna pollutio impediatur Sacerdotem, aut sacularem à S. Communionem?

Non tantùm immunditia spiritualis quæ est in animâ per mortale peccatum, sed etiam corporalis quæ est in corpore per pollutionem, impedit ne dignè immaculatum Corpus Christi Domini in S. Eucharistia sumatur. De qua exactissimè tractat S. Th. 3. p. q. 80. a. 7. ubi imprimis dicit dupliciter pollutionem sacram Communionem impedire. 1. Ex necessitate, ita ut peccet mortaliter qui sic communicat. 2. Ex congruitate, ita ut non peccet, aut saltem non nisi venialiter. Quo suppositio.

1. Conclusio S. Thomæ est: nocturna pollutio secundum se considerata non impedit ex necessitate quemquam à sacra Communionem.

Probatur : nihil impedit ex necessitate à sacra Communionem nisi solùm peccatum mortale ; sed nocturna pollutio secundùm se non est peccatum mortale , ergo non impedit quemquam à sacra Communionem , quia non impedit à fructu seu effectu ipsius , qui est gratia , cui solum peccatum mortale opponitur. Min. verò probatur : quia nocturna pollutio non est libera in se , ac proinde non potest esse in se mortaliter peccaminosa , ubi enim nulla est libertas nullum est peccatum ut dicit Sanctus Augustinus lib. de libero Arbitrio.

2. Conclusio : Pollutio nocturna considerata secundum suam causam quandoque impedit de necessitate à sumptione hujus Sacramenti, quãdoque non. Quia quandoque causa est peccatum mortale, & quandoque non est. Pro cuius evidentia discurret S. Thomas per singulas causas. *Quandoque, inquit, provenit ex causa extrinseca spirituali, scilicet ex Demonum illusionem, qui phantasmata movere possunt; ex quorum apparitione pollutio interdum subsequitur. Quandoque verò provenit pollutio ex causa intrinseca spirituali, scilicet ex precedentibus cogitationibus. Aliquando autem ex causa intrinseca corporali, vel ex superfluitate, siue debilitate natura, siue etiam ex superfluitate cibi vel potus, quolibet autem harum trium causarum potest & sine peccato & cum peccato veniali vel mortali existere; & si quidem sit sine peccato, vel cum peccato veniali, non ex necessitate impedit*
sump-

sumptionem
sumendo
verò sit ca
tate.

3. Co
quandoq
tia præpa
esse & m

Licet
pati solet
se non c
qui illis t
aliis rem
re & aliq
diabolus

4. Co
ex solâ
dire hon
lutio aut
tum, ne
dit sump
inquit S
cum qu
semper i
dum, se
ipso præ
hoc à co
vit illu
quidem
imo pot
lutionem

sumptionem Eucharistiæ, ita scilicet quòd homo sumendo sit reus corporis & sanguinis Domini. Si verò sit cum peccato mortali, impedit ex necessitate.

3. Conclusio : Illusio etiam Dæmonum quandoque provenit ex præcedenti negligentia præparationis ad devotionem, quæ potest esse & mortale & veniale peccatum.

Licet enim ei qui numquam tales illusiones pati solet, non imputetur ad culpam, quòd se non commoverit adversus illas, tamen qui illis solet divexari, tenetur se præcibus & aliis remediis spiritualibus adversus illas armare & aliquando corpus domare: unde sumit diabolus materiam illusionum.

4. Conclusio : Aliquando illusio illa accidit ex solâ nequitia dæmonum volentium impedire hominem à sumptione Eucharistiæ. Pollutione autem inde consecuta, uti non est peccatum, ne quidem veniale, ita nullatenus impedit sumptionem S. Eucharistiæ Unde legitur, inquit S. Th. in collationibus Patrum quòd cum quidam frater pateretur pollutionem semper in festis, in quibus erat communicandum, seniores comperto quod nulla causa ab ipso præcesserat, decreverunt quod propter hoc à communione non cessaret, & ita cessavit illusio dæmonum. Ac proinde tunc ne quidem est impedimentum ex congruitate, imo potius congruum est propter talem pollutionem à communione non cessare.

5. Con-

5. Conclusio. Nocturna pollutio etiam si facta fuerit sine peccato, ex congruentia impedit à sumptione Communionis. Quod Prob. 1. Ex S. Hieron. 33. de Pœnitentiâ q. 4. c. *Sciatis fratres, ubi dicitur: Sciatis fratres charissimi quoniam quicumque uxori debitum reddis, vacare non potest orationi, nec de carnibus Agni comedere debet. Item si Panes Propositionis ab his qui uxores suas tetigerant comedi non poterant, quanto magis ille Panis, qui de cœlo descendit, non potest ab his qui conjugalibus paulò ante hæere complexibus violari, atque contingi, non quod nuptias condemnemus, sed quod eo tempore quo carnes Agni manducaturi sumus, vacare à carnalibus operibus debeamus. Imo in Concilio Elibertino decretum fuit ut aliquot diebus à copula carnali abstinerent his verbis: Omnis homo ante Sacram Communionem à propria uxore abstinere debet tres, aut quatuor aut septem dies. Sed hoc decretum per dissuetudinem abrogatum est. Aut solùm mansit in ratione consilii non præcepti.*

2. Probat S. Thom. Ratione: Tum propter fœditatem corporalem quæ semper accidit per pollutionem, cum illâ autem propter reverentiam Sacramenti non decet ad altare accedere, unde & volentes tangere aliquid sacrum, manus lavant, nisi fortè talis immunditia sit perpetua, vel diuturna sicut lepra, vel fluxus sanguinis, vel huiusmodi. Tum etiam propter evagationem mentis quæ sequitur

quitur
quando

Sexta
ex solâ
bet pro
Gregor
rum Ep
tasse au
sterium
necessit
id quod
sit devo
brare,
obligati
quibus
abstiner

congru

Super
quando
liter cul
impedia
mentale
pedime
tione ve
per adu
confessi
ampliu
ex cong
pabilis.

Veru
necessit

quitur pollutionem nocturnam, præcipuè quando cum turpi imaginatione contingit.

Sexta Conclusio : Impedimentum quod ex solâ congruitate provenit, postponi debet propter aliquam necessitatem, puta ut Gregorius dicit (Epist. ad Augustinum Anglorum Episcopum, ad interrog. 11.) cum fortasse aut festus dies exigat, aut exhibere ministerium pro eo quod Sacerdos alius deest ipsa necessitas compellit. Cui etiam adjungi debet id quod diximus in 4. concl. Aut etiam si tanta sit devotio sacerdotis qui quotidie oprat celebrare, aut sit dies specialis devotionis, aut obligationis pro populo ut sacrum audiat. In quibus casibus potius celebrandum est, quàm abstinendum, extra autem illos casus omnino congruum est abstinere.

Supereft hîc resolvere quid dicendum sit quando pollutio nocturna in causâ suâ mortaliter culpabilis est, an tunc adeo ex necessitate impediatur, ut etiam per confessionem Sacramentalem ablatâ culpâ adhuc maneat hoc impedimentum? Et idem inquiri potest de pollutione voluntariè habitâ in vigiliâ, aut etiam per adulterium aut fornicationem. An ita per confessionem tota malitia deleatur, ut non amplius impediatur ex necessitate, sed solum ex congruitate, sicut pollutio nocturna inculpabilis.

Verum quidem est quòd impedimentum necessitatis sit sola culpa mortalis, ac proinde illâ

illâ per confessionem deletâ solùm maneat impedimentum incongruentiæ, quod pensari debet ex evagatione mentis, quia quoad fœditatem corporalem, nulla est differentia. Regulariter autem major manet mentis evagatio circa illam turpitudinem ex pollutione ex se voluntariâ, quàm in non voluntaria aut non culpabili, cum illud peccatum ex ardentiori motu concupiscentiæ committatur; ex quo solet magna mentis evagatio remanere quæ aliquando tanta potest esse ut gravis omnino sit irreverentia, cum tali indispositione ad illud Sanctum Sanctorum sumendum accedere. Unde non facilè post culpabilem pollutionem accedendum est. Nisi fortè, quod rarum esset, tanus præteritæ culpæ esset horror & pœnitentia, ut evagationem mentis, & corporis commotionem tolleret.

Quantò verò minor censetur evagatio, tantò facilius potest Communio permitti. Uti fit post actum conjugalem ad reddendum debitum, aut qui fit non ex libidine, sed solius generationis prolis desiderio. Uti S. Gregor. consultus ab August. Anglorum Episcopo resolvebat.

ARTICULUS XII.

Utrum dari possit in communionem particula Hostiæ majoris.

Suppono pro hoc casu quod non adsint aliqua parvæ Hostiæ consecratæ, aut non sit tempus ut consecrentur, alioquin hoc non liceret ob aliquam saltem irreverentiam quæ per hoc committeretur.

Quando igitur non potest aliter fieri, nihil video quid obstat quare non esset licitum. Nullum enim præceptum est Sacerdoti, ut integram Hostiam sumat; sicut non tenetur sumere totam quantitatem specierum, quas consecrat, & interdum v.g. in die cænæ duas magnas Hostias consecrat, quarum una tunc tantum sumitur à Sacerdote.

Sic etiam S. Thomas 4. dist. 12 q. 3. a 2. q. 2. 1. ubi dicit: *In tali casu videl. infirmantis ad mortem. Non oportet quòd Sacerdos communionem intermittat, sed potest dare infirmo petenti partem Hostiæ consecratæ.* Sylvester autem v. *Eucharistia* 2. n. 15. §. sextum. Hoc extendit etiam ad casum quo aliquis communicare vult ex solâ devotione. Bonacina etiam de Sacram. 4. q. 5. p. 1. n. 13. qui requirit rationabilem causam, quæ etiam potest esse sola ardens devotio petentis. Et Suarez disp. 85. sect. 2.

sect. 2. Joannes Sanchius q. 22. n. 21. dicit ita statutum haberi in Rubric. Missalis jussu Pii V. de defect. Miss. v. *si Sacerdos.*

ARTICULUS XIII.

An Regulares habentes speciales ritus in celebrando, conformare se debeant in Missione ritui Romano.

Certum est quòd in suis Monasteriis, sive extra Missionem, observare debeant proprios ritus ipsis concessos, sive per privilegium, sive per antiquam consuetudinem: debet enim Religiosus sequi statuta Ordinis sui, ut sit in toto Ordine uniformitas; nec enim frustra aut sine causa proprii illi ritus ab Ecclesia permittuntur, aut per privilegium conceduntur; imo in hoc videtur relucere pulchritudo quædam Ecclesiæ, uti relucet in diversitate religionum, regularum & vestium.

Nihilominus in Missionibus conformare se debent communi ritui Romano, ad vitandum scandalum: multi enim simplices percipere non possent illius difformitatis rationem. Et sicut non est ibi diversitas vestium, quibus diversi Religiosi ab invicem & à sæcularibus Sacerdotibus distinguuntur, ita non est conveniens ut diversos ritus observent, — maxime

in

DE

in illo ta
licet Or
cundum
versa in
celebran
illas par
communi
dignosci

A

An qui
inc
i

QU
ce
batum
gularit
semel c
sumpti
Sed
mentu
ritur,
obligat
difficu
4. Ref

in illo tam tremendo Sacrificio. Ac proinde licet Ordo noster Fratrum Prædicatorum secundum statuta sua multa habeat ab aliis diversa in celebrando, tamen dum ibi publice celebrant (licet etiam solum transeuntes per illas partes) conveniens est ut se conforment communibus ritibus saltem præcipuis & magis dignoscibilibus, uti in Confiteor & similibus.

ARTICULUS XIV.

An qui mane communicavit, si eodem die incidat in periculum mortis, possit iterum communicare per modum viatici?

Quod regulariter semel tantum in die liceat sumere S. Eucharistiam supra probatum est ex c. *sufficit*: ex quo ostendimus regulariter non posse Sacerdotem, plus quam semel celebrare: idem autem est dicendum de sumptione ejusdem Sacramenti.

Sed quia specialis obligatio est idem Sacramentum sumendi in articulo mortis, inquiritur, an saltem in tali casu id liceat, ut huic obligationi satisfiat. Paucos inveni qui hanc difficultatem pertractant; Diana p. 4. tract. 4. Resol. 192. cum Homo-bono resolvit affirmative.

firmativè, & dicit hoc esse probabilissimum. Et ratio ipsorum est quia sumere viaticum est præceptum divinum, communicare autem semel tantùm de die est præceptum tantùm Ecclesiasticum, majoris autem ponderis est præceptum divinum quàm Ecclesiasticum.

Citat etiam P. Hurtado quòd dicat P. Vasquez sic tenuisse in manuscriptis, & quòd ei subscripserint plures PP. Societatis, & alii viri gravissimi Academiae Salmanticensis, & Complutensis.

Sed mirarer, quòd, si hoc ita esset, nulli Auctores graves post Vasquez eandem sententiam tenuissent in suis impressis libris.

Tenenda est igitur sententia negativa, quæ est communis, & dicendum quòd in illo casu moribundus nec debeat, nec possit secundò communicare etiam per modum viatici.

Prob. Per illam Communionem manè factam satisfit utrique obligationi, tam divinæ, quàm Ecclesiasticæ, ergo non potest secundò communicare. Ant. Prob. Quia præceptum divinum nihil aliud exigit quàm communionem circa finem vitæ, quæ facta est in proposito casu. Dices: Talis in matutinâ communionem non intendit satisfacere præcepto divino, non enim potuit intendere communionem accipere per modum viatici, qui non potuit prævidere propinquitatem periculi. Resp. Talem intentionem non requiri, sed
suf-

sufficerat,
erat,
S. Euc
randi
intenti
dum vi
tur, scilicet
virtute
audivit
diem fe
aliud Sa
tantùm
quòd i
obligat

Ad fu

Quand
fortius
que sim
sic verò
potest
commu

Sed i
spatio t
quis po
tur, in
semere

Caje
autem,
del. quò
caveri
culo te

sufficere, quòd in re fiat id quod faciendum erat, videl. quòd non diu ante mortem S. Eucharistiam sumat, quæ habet vim roborandi hominem in mortis articulo, non ab intentione sumendi vel non sumendi per modum viatici, sed ex re quæ continetur & sumitur, scilicet corpore & sanguine Christi habente virtutem causandi hanc gratiam Confirm. Qui audit sacrum ex solâ devotione ignorans esse diem festum, licet id postea sciat, non tenetur aliud Sacrum audire, quia præceptum Ecclesiæ tantùm est audire Sacrum diebus festis, non quòd intendere debeat audire ut satisfaciat obligationi.

Ad fundamentum oppositæ sententiæ Resp. Quando duo præcepta occurrunt, licet unum fortius obliget quàm alterum, si tamen utrumque simul observari possit, utrumque obligat: sic verò fit in nostro casu, simul enim sumi potest S. Communio in fine vitæ, & non communicari bis eodem die.

Sed iterum: non conveniunt Doctores de spatio temporis quod intervenire potest, ut quis post Sacram Communionem non teneatur, interveniente mortis periculo, iterum semere S. Eucharistiam per modum viatici.

Cajetanus in Sum. v. *Communio s. utrùm autem*, habet valde singularem sententiam videl. quòd sufficiat quòd in Paschate communicaverit: *utrùm autem*, inquit, *in mortis articulo teneatur fidelis quisquam communicare,*
in

in dubium non est vertendum: quoniam consuetudo Ecclesie hoc mandat, & proculdubio peccat qui sine rationabili causâ absque viatico recedit. Si tamen contemptus desit, non video rationem peccati mortalis in huiusmodi omissione, ex quo Paschalem communionem implevit. Merito tamen ab omnibus hæc tam laxa opinio improbat. Quia si unquam obligatur homo ad S. Communionem, certè tunc maximè quando se debet immediatè ad mortem, & æternitatem disponere. Unde alii assignant spatium sex vel octo dierum, si intra illud spatium ante mortis periculum communicaverit. Hoc tamen determinandum est secundum diversitatem dispositionis: si quis enim interea graviter peccasset, non satisfaceret tantisper differendo usque ad mortem, sed deberet de novo communionem per modum viatici accipere in illo statu mortis instantis.

ARTICULUS XV.

Utrum danda sit communio parvulis, imbecillibus, & surdis in mortis articulo?

Quoniam in quibusdam Ecclesiis consuetum erat statim post Baptismum, & Confirmationem dare infantibus S. Eucharistiam

ut patet ex S. Dionys. de Eccl. Hierarch. c. 7. p. 3. sub finem, ubi dicit: *Illud verò quod pueri quoque qui necdum possunt intelligere, divini Sacramenti Baptismatis, & altissimum Communionis Sacrosanctæ signorum fiant participes, videtur profanis ridiculum, &c.* Idem colligitur ex S. Cypriano sermone de Baptizatis. Et ex Auctore Eccles. Dogm. cap. 52.

Illata tamen consuetudo ob gravissimas causas fuit abolita. 1. Ne susceptum Sacramentum expuant. 2. Ob defectum debitæ reverentiæ, & devotionis. Et licet etiam parvulis collatum gratiam auget, non tamen est ipsis necessarium, neque pro ipsis institutum. Habet enim rationem spiritualis alimonie restau-rantis vires animæ, quæ tum per internum concupiscentiæ fomitem, tum per externas spiritualium hostium insidias debilitantur, quod locum non habet in parvulis.

Unde sic resolvit Concil. Trident. sess. 21. cap. 4. *Denique eadem S. Synodus docet parvulos usurationis carentes nullâ obligari necessitate, ad Sacramentalem Eucharistiæ Communionem; si quidem per Baptismi lavacrum regenerati, & Christo incorporati, adeptam jam filiorum Dei gratiam, in illâ atate amittere non possunt. Neque ideo tamen damnanda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando servaverit; ut enim Sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam, pro illius temporis ratione habue-*

Q

*habuerunt, ita certè eos nulla salutis necessitas
id fecisse sine controversiâ credendum est.*

Ac proinde ulterius inquirendum est, an sit
danda statim ac pervenerint ad usum rationis,
qui regulariter censetur incipere circa septi-
mum aut octavum annum?

Quia S. Communio non tantùm differtur
ante usum rationis quia necdum est necessa-
ria, sed etiam ob defectum debitæ dispo-
sitionis, quæ perfectam cognitionem requi-
rit, per quam à corporali cibo discernitur;
ideo praxis est Ecclesiæ ut non statim detur
in principio usûs rationis. Nec refert quòd
tunc admittantur ad Sacramentum Pœnitent-
iæ; hoc enim ipsis necessarium est, statim
ac capaces sunt ad peccandum non autem Sa-
cramentum Eucharistiæ. Tum quia non est
tantum periculum irreverentiæ: Confessarius
enim facilè potest in confessione dignoscere
an sufficienter doli capaces sint, ut apti cen-
seantur ad absolutionem Sacramentalem; de
quo infra aliqua dicentur. Tum quia plu-
rimùm refert ut prima communio fiat cum
magnâ devotione, melius est ut differa-
tur donec ad illam sint apti, per debitam
cognitionem, ne à principio vilescat. Ubi
de non existimaverim facilè admittendo
esse pueros ante decimum annum; nec
facilè differendum ultrâ annum duodecimum
aut decimum tertium. Prudenter tamen
Confessariis capacitas est examinanda, &

cundùm
nienda S
parentes
vè puero
ctum Sa
corum ta
in illo c
lent, &
stem cibu
vitate acc
non parv
gites fu
gentiâ fia
venerint
pant.
Notan
tis non si
decimum
cramentu
tum per n
sine hâc f
dant, &
(quod illi
do capaci
pant.
Quantu
mas 3. p.
dicuntur
modo, q
sicut dicitu
ales possun
cu

DE SACRIFIC. MISSÆ. 357

cundum illam aut differenda est aut præveni-
 enda S. Communio. Monendi autem sunt
 parentes & quorum interest, ut tempesti-
 ve pueros curent instrui circa hoc Sacrosan-
 ctum Sacramentum, ut non more Psitta-
 corum tantum sciant respondere, quidnam
 in illo contineatur; sed ut paulatim anhe-
 lent, & quodammodo esuriant hunc cæle-
 stem cibum, ut sic non tantum puerili no-
 vitate accedant, sed verâ devotione. Et sciant
 non parvi reos esse criminis, si in hoc negli-
 gentes fuerint. Et præcipue si ipsorum negli-
 gentiâ fiat, quòd ubi ad debitam ætatem per-
 venerint, Sacram communionem non perci-
 piant.

Notandum verò quòd in casu periculi mor-
 tis non sit expectandum ad decimum aut duo-
 decimum annum, Sed si capaces sint ad Sa-
 cramentum pœnitentiæ, etiam hoc Sacramen-
 tum per modum viatici debeat ipsis dari, ne
 sine hâc spirituali alimoniâ ex hâc vitâ disce-
 dant, & sic tanto augmento gratiæ & gloriæ,
 (quod illi correspondet) frustrentur. Dummo-
 do capaces inveniantur, ut reverenter reci-
 piant.

Quantum ad amentes videatur S. Tho-
 mas 3. p. q. 80. a. 9. ubi sic discurre: *Aliqui
 dicuntur habere usum rationis dupliciter: uno
 modo, quia habent debilem usum rationis,
 sicut dicitur non videns, qui malè videt: & quia
 tales possunt aliquam devotionem hujus Sacra-
 menti*

Q 2

menti

menti concipere, non est eis hoc Sacramentum denegandum. Alio modo dicuntur aliqui non habere totaliter usum rationis. Aut igitur nunquam habuerunt usum rationis, sed sic à natiuitate permanserunt; & sic talibus non est hoc Sacramentum exhibendum, quia in eis nullo modo precessit huius Sacramenti devotio. Aut non semper caruerunt usu rationis; & tunc si prius quando erant compotes sue mentis, apparuit in eis devotio huius Sacramenti, debet eis in articulo mortis hoc Sacramentum exhiberi, nisi forte timeatur periculum vomitus, vel expuitionis.

Ut autem sciatur an habeant sufficientem usum, resolvi debet eo modo quo supra de pueris dictum est, scilicet quod S. Communionem poterunt accipere, saltem pro viatico, si apti iudicentur ad Sacramentum Pœnitentiæ.

Tandem etiam inquiritur de mutis, & surdis; non de illis qui post præhabitum usum rationis muti aut surdi fiunt, sed qui tales fuerunt à Natiuitate; ita ut nunquam loqui potuerint, vel audire, sic enim nunquam pacem fuerunt ut instruerentur. Ac proinde nullam huius Sacramenti notitiam habent, hoc Sacramentum à corporali pane distinguunt; hoc enim non est perceptibile superiori intellectu, nisi exteriori disciplina instruantur.

Resp. Quod interdum illis Sacra Communio dari possit, præcipuè in periculo mortis

appareat
tionem.
nutus au
piunt qu
res cond
ne excita
& devot
hoc Sacra
tenter t
tunctione
sim sine
tissimi si
sunt, ut f
cipiant. I
cepto Ec
signa tali
mittatur

Utrum
cha

A Liq
hær
tur: Utr
spirituali
tionis pot
ap

apparet quòd aliquam saltem habeant cogni-
tionem illius, quod aliquando fieri poterit per
nuntus aut similia signa, quibus multa perci-
piunt quæ ad bonum corporale, & bonos mo-
res conducunt. Similiter ex aliorum imitatio-
ne excitari possunt ad aliquam reverentiam
& devotionem, per hoc quòd videant, quòd
hoc Sacramentum ab aliis adoretur, & reve-
renter tractetur per elevationem manuum,
unctionem pectoris & similia. Et cum non
sint sine usu rationis sicut pueri, sed sæpè acu-
tissimi sint ingenii, facillè sufficientes judicandi
sunt, ut saltem in mortis periculo viaticum ac-
cipiant. Imo aliquando ad satisfaciendum præ-
cepto Ecclesiæ circa Pascha. Quin etiam hæc
signa talia esse possunt ut id sæpius ipsis per-
mittatur ex devotione.

ARTICULUS XVI.

*Utrum liceat moribundo accipere Eu-
charistiam ab Excommunicato
denunciato?*

Aliqua circa hoc dicta sunt supra tract. de
hæreticis; Et sequenti art. aliquid dice-
tur: Utrum cum illis communicare liceat in
spirituali potestate. Quia tamen in locis Mis-
sionis potest occurrere ille casus circa S. Com-
munio-

Q3

munio-

munionem, specialiter aliquid hinc dicendum est.

Respondetur autem affirmativè. Sic tenet Sotus in 4. dist. 13. q. 1. a. 9. Bonacina de Cenf. disp. 2. q. 2. p. 2. §. 4. n. 8. Candidus tom. 3. de Euchar. disp. 2. a. 21. dub. 22. Et alii plurimi.

Prob. 1. Ecclesia cum sit pia mater nemini vult denegare ea quæ ad fidelium salutem aliquo modo sunt necessaria, maximè in mortis articulo; licet igitur S. Eucharistiæ Sacramentum non sit omninò & absolutè moribundis necessarium, tamen est necessarium secundùm quid, ad ingentes & validissimas tentationes in illo extremo conflictu superandas, & ad notabile divinæ gratiæ augmentum, cui post mortem æterna gloria correspondet; non videtur esse intentio tam piæ matris defraudare filios suos hoc tanto bono, si illud non nisi ab Excommunicato, etiam non tolerato, recipere possint; sed sicut ob minores causas permittit ut cum excommunicatis non toleratis communicent, censendum est quòd etiam hoc toleret in illo casu necessitatis.

2. Permittit Ecclesia ob gravem utilitatem temporalem fidelibus communicare cum Excommunicatis, v. g. si non nisi ab ipsis accipere possint necessarium cibum, aut medicinam in gravi infirmitate. Ergo similem judicandum est majori ratione ob necessitatem spiritualem spiritualis cibi, scilicet

et S. Communionis, quæ tunc etiam defer-
 vit pro spirituali medicinâ, quæ est necessitas
 satis gravis in mortis articulo. Tum etiam
 quia sumptio S. Eucharistiæ aliquando per
 accidens confert primam gratiam; Si quis
 ipsam per Sacramentum Pœnitentiæ non ac-
 ceperit; quod sæpè fieri potest in mortis arti-
 culo; ac proinde tunc quodammodo est abso-
 lutè necessaria, non solum per modum cibi
 spiritualis, sed etiam medicinæ.

3. Cap. *Quod in te* de Pœnit. & Remiss.
 Permittitur moribundo accipere viaticum
 tempore interdicti: sed hoc facit interdictum
 in loco, quid excommunicatio in excommu-
 nicato. Imò interdictum potuit positum
 fuisse ob delictum proprium communicati,
 excommunicatio autem ministri est ob deli-
 ctum ipsius ministri. Ergo si hoc liceat tem-
 pore interdicti, etiam licebit in casu quo via-
 ticum accipi non potest, nisi à nominatim ex-
 communicato

Objicies 1. S. Th. 3. p. q. 82. a. 9. absolutè
 negat Sacram Communionem licitè recipi ab
 excommunicato, non excipiendo casum hujus
 articuli. Ergo videtur secundum ipsum non
 esse excipiendum.

2. Ecclesia pro mortis articulo tantum
 permittit ab excommunicato accipere Baptis-
 mum & Pœnitentiam; & quoad Pœniten-
 tiam hoc declarat Conc. Trid. sess. 14. c. 7.
 ut supra ostendimus tract. de Hæreticis a. 9.

Q 4

Unde

362 TRACTATUS VIII.

Unde colligitur hoc extendi non posse ad S. Eucharistiam, alioquin hanc exceptionem etiam expressisset.

3. Præceptum accipiendi viaticum non debet intelligi nisi sub conditione, quod congruè & decenter possit accipi; quâ ratione supra dictum est, non posse Sacerdotem celebrare sine sacris vestibus ut communionem dare possit infirmo in mortis articulo. Sed viaticum non potest congruè & decenter administrari à Sacerdote nominatim excommunicato: Ergo tunc præceptum non obligat.

Ad 1. Resp. Argumentum illud esse merè negativum, ac proinde nihil probare.

Ad 2. Quòd licet viaticum non sit absolute necessarium in illo articulo sicut Baptismus & Pœnitentia, sufficit quòd sit necessarium secundùm quid. Imò aliquando defectu Pœnitentiæ est quasi omnino necessarium, uti dictum est.

Ad 3. Nullam adesse indecentiam quando hoc Ecclesia permittit, uti hîc sustinemus ipsam permittere. Celebrare autem sine vestibus sacris semper est indecens ob irreverentiam tenentem se ex parte tanti Sacrificii.

ARTI.

ARTICULUS XVII.

Vtrum in necessitate liceat viaticum accipere ab hæretico denunciato ?

Resolutio hujus difficultatis eadem est cum resolutione præcedentis articuli, quia tamen specialia sunt argumenta, specialiter est proponenda, ut illa solvantur.

1. Argumentum est quia *c. si quis dederit* expressè prohibetur communionem accipere ab hæretico.

2. Ex Decreto Victoris III. in Conc. Capuano, ut habetur tomo 3. p. 2. Conc. Generalium fol. 407. Et refert Baron. ad an. 1087. §. 14. ubi dicitur: *Pœnitentia verò & Communio, à nemine nisi à Catholico suscipiatur; Quod si nullus adsit Catholicus Presbyter, retius est sine visibili communione persistere, & invisibiliter Domino communicare, quàm eam ab hæretico sumendo à Deo separari: nulla enim (ait Apostolus) conventio Christi cum Belial, neque pars aliqua fidei cum infideli, omnis autem hæreticus infidelis est. Eadem ad eundem annum habet Spondanus.*

3. Ex argumento *sed contra* S. Thomæ 3. p. 82. a. 9. ubi ex S. Gregor. lib 3. Dialog. c. 31. de S. Hermenegildo refert, *Quoddam Pater perfidus Arianum Episcopum misit ad filium, ut*

Q5

de

364 TRACTATUS VIII.

de ejus manu sacrilega consecrationis communionem perciperet, sed vir Deo deditus Ariano Episcopo venienti exprobravit ut debuit.

Resp. Ad 1. Quòd ille textus & alii similes tantùm loquantur extra mortis articulum; vel in illis circumstantiis in quibus id fieri non posset sine scandalo: aut quando hoc opus erat omittere in occasione in quâ talis detestatio hæreticorum necessaria erat pro fidelium confirmatione & hæreticorum confusione. Et idem respondetur ad 2.

Ad 3. Quod ille Episcopus Arianus mitteretur à perfido Patre, ut per communionem illam filius quodammodo confiteretur se Arianæ hæresi consentire. In similibus ergo casibus in quibus sequeretur apparens confessio hæresis, aut gloriatio hæreticorum, non posset moribundus ab hæretico Sacerdote viaticum accipere.

TRAC